

2000'Lİ YILLARDAN GÜNÜMÜZE KONYA BASINI

Adem DEMİRSOY*

Özet

Konya Vilayet gazetesi ile başlayan, Milli Mücadele döneminde yayınlanan Babalık, Öğüt, Halk gibi gazetelere ev sahipliği yapan, bugüne kadar yüzlerce gazetenin yayınlandığı Konya 154 yıla ulaşan geçmişiyle Anadolu'nun önemli basın merkezlerinden biridir. Yetmiş insan gücü teknolojiye hızlı uyum gibi özellikleriyle, Türk basınında önemli hizmetler vermiş mensuplarıyla da örnek bir merkezdir. 75 yıla yaklaşan Gazetelerin yazar kadrosunda öğretmen, avukat, din adamı ve bürokratlardan oluşan çok sayıda aydın yer almıştır. Konya basını 2000'li yıllarda da daha önce yaşadığı ekonomik sorunları yaşamaya devam etmektedir. Bu sorunun çözümü için okur sayısını artırmaya yönelik çaba içine girmek yerine akla hep resmi ilan gelirlerinin artırılması gelmekte bu da onları editoryal olarak bağımlı hale getirmektedir. Resmi ilanların artırılabilmesi içinde BİK gazete sahiplerine birleşmeleri önerilerini getirmektedir. 1 Haziran 1966 tarihinde Yeni Konya, Yeni Meram, Sabah ve Şehir Postası gazeteleri tarafından Konya'da başlatılan yerel basında bir ilk olarak niteleyebileceğimiz Yeni Konya başlığı altında gerçekleşen birleşme 3 Şubat 1969 günü sona ermiştir. Konya basını için bugün de benzer bir uygulamanın gerçekleşmesi için BİK'in tavsiyesiyle görüşmeler yapılmaktadır. 2023 yılı içinde gerçekleşen girişimler bazı gazetelerin karşı çıkması nedeniyle başarısız olsa da gündemden düşmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Konya basını, dijital medya, editoryal bağımsızlık, okur

*Dr. Öğr. Üye., Selçuk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, ademirsoy@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4939-4533

Gönderim Tarihi: 24.04.2024

Kabul Tarihi: 12.06.2024

KONYA PRESS FROM THE 2000'S TO THE PRESENT

Adem DEMİRSOY*

Abstract

Konya, which started with the Konya Vilayet newspaper and hosted newspapers such as Babalık, Öğüt and Halk, published during the War of Independence, and where hundreds of newspapers have been published to date, is one of the important press centres of Anatolia with its history reaching 154 years. The newspapers' staff included many intellectuals, including teachers, lawyers, clergy and bureaucrats. Konya press continues to experience the economic problems it experienced before in the 2000s. To solve this problem, instead of making efforts to increase the number of readers, increasing official advertising revenues always comes to mind, which makes them editorially dependent. In order to increase official announcements, BİK proposes mergers to newspaper owners. The merger, which took place under the title of Yeni Konya, which we can describe as a first in the local press, which was initiated in Konya by Yeni Konya, Yeni Meram, Sabah and Şehir Postası newspapers on June 1, 1966, ended on February 3, 1969. Today, negotiations are being held with the advice of BİK to implement a similar practice for the Konya press. Although the initiatives taken in 2023 failed due to the opposition of some newspapers, they remained on the agenda.

Keywords: Konya press, digital media, editorial independence, reader

*Asst. Prof., Selçuk University, Communication Faculty, Department of Journalism, ademirsoy@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4939-4533

Received: 24.04.2024

Accepted: 12.06.2024

2000'Lİ YILLARDAN GÜNÜMÜZE KONYA BASINI

GİRİŞ

Diğer illerde olduğu gibi Konya'da da basın yayın hayatı 1869 yılında Vilayet matbaasının açılması ve sonrasında vilayet gazetesinin yayınlanmasıyla gerçekleşmiştir. İlin bilinen ilk gazetesi *Konya Vilayet* 16 Kasım 1870 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. 150 yılı aşan basın tarihiyle Konya yüzlerce gazete ve dergiye ev sahipliği yapmış yerel basınının önemli bir merkezidir. Konya, *garp cephesinin vefakâr arkadaşı* olarak nitelenen *Babalık*, *Öğüt* ve CHP'nin ildeki sesi olarak tanımlanabilecek *Ekekon* ile onları takip eden *Yeni Konya* ve *Yeni Meram* gazeteleriyle gazetecilik mesleğinin gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Ayrıca, Milli Görüş hareketinin Konya'da örgütlenmesinde, aşama kaydetmesinde ve kitlelere ulaşmasında rol oynayan *Türkiye'de Yarın* gazetesi de Konya'da yayınlanmıştır.

Bundan önce bilinen herhangi bir matbaa ve gazete olmadığı için matbaacılık ve gazeteciliğe özgü denebilecek dizgi, baskı, kırım gibi işler dışarıdan gelen ustalardan öğrenilmiştir. *Konya Vilayet* (1870-1932) gazetesinde yetişenler daha sonra çıkan *Babalık* (1910-1952), *Öğüt* (1917-1923) ve *Ekekon* (1935-1950) gazetelerinin ana iskeletini oluşturmuşlardır. *Vilayet* gazetesinin öncü olması nedeniyle, gazeteciliğin yayılması, öğrenilmesi ve öğretilmesinin devlet eliyle gerçekleştiğini de söyleyebiliriz. Daha sonra Konya basınında önemli hizmetler verecek olanların yanı sıra basın ve edebiyat dünyasına önemli eserler kazandıran Feridun Kandemir, Münir Müeyyed Bekman, Enver Behnan Şapolyo, Süleyman Necati, Yakup Kadri (Karaosmanoğlu), Reşat Nuri (Güntekin), Saadettin Nüzhet, Server İskit, Feridun Nafiz (Uzluk), Samizade Süreyya (Berkem) gibi isimler Konya gazetelerinin yazar kadrosunda yer almıştır (Arabacı vd. 2009).

Konya basınının en önemli özelliği çalışanların büyük çoğunluğunun memur ve öğretmen kökenli oluşlarıdır. Bürokrat kökenli gazeteciler, mesleği amatör bir uğraş olarak yerine getirmişlerdir. Büyük çoğunluğu bu işten gelir elde etmemişlerdir. Bu durum günümüzde de devam etmekte, hemen her gazetenin

yazar kadrosunda çok sayıda akademisyen, sağlık çalışanı, avukat ve diğer meslek gruplarından gönüllünün ismi yer almaktadır. Bu bürokrat ve serbest meslek sahibi yazarlar ürettikleri ürün açısından profesyonellerdir. Gazeteleri görüşlerini kamuoyuyla paylaşabilecekleri bir alan olarak görmüşlerdir. İlk dönemlerde, gazeteciliği meslek olarak seçmiş kişilerin sayısı yok denecek kadar azdır. Namık Ayas, Sabit Günbay gibi öğretmenler gazetelerde yazı işleri müdürlüğü, muhabirlik yapmışlardır.

1950 ve 1960'lı yıllarda Konya gazetelerinin çoğu pazar günleri de yayınlanmıştır. 8 Kasım 1964 günkü sayısından itibaren pazar günleri yayınlanmayan *Yeni Konya* gazetesi 2 Ağustos-20 Aralık 1998 tarihleri arasında tekrar pazar günleri çıkmıştır (Demirsoy, 2003:33-34). 8 Ağustos 2003'ten itibaren pazar günleri de tekrar yayınlanan gazeteler günümüzde pazar hariç haftanın 6 günü okurlarıyla buluşmaktadır. Günümüzde, tüm gazeteler internet mecrasına daha fazla ağırlık verdikleri içinde 7/24, 365 gün haber takibi ve yayıncılığı yapmaktadırlar.

Bugün yayın hayatını sürdüren *Yeni Konya* ve *Yeni Meram* gazeteleri ile *Sabah* ve *Şehir Postası* gazeteleri, 1 Haziran 1966-3 Şubat 1969 günleri arasında personel, kâğıt, işgücü vb. masraflardan tasarruf etmek için *Yeni Konya* başlığı altında birleşmişlerdir (Demirsoy, 2003:21-22; Güldağ, 2003:2). Bunu yerel basında güç birleştirilmesi manasında ilklerden biri olarak değerlendirebiliriz.

Basın İlan Kurumu tarafından 2012 yılında yerel gazetelerin birleştirilmesine yönelik bir proje uygulamaya konulmuştur. Proje kapsamında birçok ilde birleşme gerçekleşirken, Konya'da 2023 yılı içinde birleşmeye ilişkin gerçekleşen son girişim sonuçsuz kalmıştır. 2024 yılı başlarında tekrar gündeme gelen birleşme çalışmaları devam etmektedir.

2000'li yıllardan sonra bayiden gazete alanların sayısında diğer bir deyişle okur sayısındaki hızlı düşüş sonrasında Konya'da basılı medya, ekonomik sorunları aşmak için gelenekselden dijitale zorunlu bir dönüşüm geçirmeye başlamıştır. Bunda teknolojik gelişmelerin toplumun büyük bir çoğunluğu

tarafından dijital medyanın kolaylıkla kullanılmaya başlamasının da etkisi vardır.

Yaygın basındaki eğilime benzer bir şekilde ağırlığı dijital medyaya veren basılı medya gazetede yayınladıkları haber ve yazılara açtıkları internet sayfalarında yer vermeye başlamıştır. 1 Kasım 2019 tarihinde Adem Alemdar'ın *Memleket* gazetesi basılı yayına son vererek, sadece dijital ortamda yayını sürdürmeye başlamıştır. Bu eğilimi Sadettin Soranlar'ın *Rasyonel Haber*, Kemal Soylu'nun *Konya Olay* ve Esat Duysak'ın *Anadolu Telgraf* gazeteleri izlemiştir. Konya Olay yayınlarını dijital ortamda sürdürürken, 14 Eylül tarihinden itibaren basılı yayına son vererek dijital ortamdaki yayına devam eden *Anadolu Telgraf* gazetesine, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun 27 Kasım 2023 tarih ve 490.05.01.2023-640954 sayılı kararıyla erişim engeli gelmiştir. Bu karar sonrası *Anadolu Telgraf* gazetesinin yayını son bulmuştur. 2002 Mayıs ayında el değiştiren, Hasan Ali Solmaz (İmtiyaz Sahibi), Alican Sümer (Genel Yayın Yönetmeni) ve Hasan Basri Solmaz (Sorumlu Yazı İşleri Müdürü)'dan oluşan yeni bir ekip tarafından yayınlanan *Rasyonel Haber* gazetesinin internet sayfasında ise haberler 2024 yılı başlarından itibaren yenilenmemiştir. Sitede yer alan haberler içinde en yenisi 8 Ocak 2024 saat 22:48'de servise konan "Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Altay, yeni memurlarla buluştu ve 'Konya Modeli Belediyecilik' vizyonunu paylaştı" başlıklı haberdir (rasyonelhaber.com). Muhtemelen *Rasyonel Haber* gazetesi de yakında yeni bir ekibe devredilecek, ya da medya dünyasından sessizce çekilenler kervanına katılacaktır.

2000'li yıllar içinde yaşanan ikinci gelişme de *Merhaba*, *Konya Postası* ve *Memleket* gazetelerinin ikinci gazete çıkarmalarıdır. 21 Mart 2008 tarihinde *Merhaba* gazetesinin *Yeniğün* adıyla ikinci bir gazete çıkarması sonrasında diğer yayıncılardan Ömer Kara 15 Nisan 2010'da *Egemen*, Adem Alemdar 3 Ağustos 2010'da *Haberdargazetelerini* yayın hayatına sokmuştur. Bunun rekabet ortamını yok ettiğini öne süren diğer gazete sahiplerinin talepleri sonrasında yapılan toplantıda alınan karara paralel olarak ikinci gazeteler sahip değiştirmiştir.

Konya Basın Tarihi üzerine ilk ciddi çalışma 1949 yılında *Konya Matbuatı Tarihi* ismiyle Mehmet Önder tarafından yapılmıştır. Daha önce Konya Halkevi

dergisinde tefrika olarak yayınlanan eser daha sonra Ülkü Basımevi tarafından kitaplaştırılmıştır. Bünyamin Ayhan ve Adem Demirsoy'un 2005 yılında yayınlanan *1960'dan Günümüze Konya'da Yerel Gazetecilik* adlı çalışmaları bu alandaki çalışmalardan biridir. Caner Arabacı, Bünyamin Ayhan, Hakan Aydın ve Adem Demirsoy tarafından yapılan *Konya Basın Tarihi* (2009) adlı çalışma bu konuda yapılan ikinci önemli çalışmadır. Daha sonra Konya Ticaret Odası yayınları arasında yer olan *İpek Yolu Dergisi Konya Kitabı* adlı eserin Aralık 2011 tarihli XII. sayısı Konya medyasına ayrılmıştır. KGC'nin 2005 yılında yayınladığı *Konya Basını 2005* adlı broşür ile Caner Arabacı'nın *Konya'nın Kırk Gazetesi* adlı eseri de bu alanda yapılmış çalışmalar arasındadır. Ayrıca Konya Büyükşehir Belediye tarafından yayınlanmış 9 ciltlik *Konya Ansiklopedisi*'nde de Konya basınına ilişkin çok sayıda maddeye yer verilmiştir. Bunların yanında Konya basını üzerine yapılmış yüksek lisans ve doktora tezleriyle, gazete sayfalarında yukarıdaki eserlerden alıntı yapılarak hazırlanmış çok sayıda makale, yazı mevcuttur.

Konya basınının 2000 yılından bugüne geçirdiği evrim konusunda herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma yoğun bir değişim ve gelişimin devam ettiği bu yılları incelemeyi amaçlamıştır. Daha sonra yapılacak olan çalışmalar için bir altyapı oluşturmak amacıyla çalışmada yerel gazetelerin bibliyografik bir dökümü yapılacaktır.

Çalışma, arşiv ve literatür taraması tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında Konya basının sorunları ve çözüm önerileri de tartışılacaktır.

2000'den Bugüne Konya Basını

2000'li yıllar Konya basınının sahiplik yapısında hızlı değişimlerin yaşandığı yıllardır. Konya'da uzunca bir süre gazete yayınlayan matbaacılık kökenli Gücüyener, Bahçivan ve Alagöz aileleri sektörden çekilmişlerdir. 1997 yılında Gücüyenerlerin *Yeni Konya*'yı devretmeleriyle ilk ayrılış başlamıştır.

1 Haziran 1949 tarihinde M. Naci Gücüyener tarafından kurulan Adil, Ünal ve Gültekin Gücüyener kardeşlerin yönetiminde 48 yıl çıkan ve bugün

yayın hayatına devam eden en eski gazete olan *Yeni Konya* gazetesi 1997 yılı ocak ayı başından itibaren gazetede yetişen Hüseyin Oğuz ve Haşmet Öyken'e devredilmiştir. 1 Mayıs 1998-31 Aralık 2001 tarihleri arasında Endüstri Holding'in sahipliğinde çıktıktan sonra 220 gün yayınına ara veren gazete 9 Ağustos 2002'den itibaren Hüseyin Oğuz tarafından tekrar yayınlanmaya başlamıştır. 2005 yılında bir süre Ömer Faruk Pekcan'ın mali desteğiyle çıkan gazete 24 Şubat 2006 tarihinden bugüne Anadolu Medya Grubu (ANMEG) bünyesinde yayın hayatına devam etmektedir.

İlk sayısındaki "*Basına Katılırken*" başlıklı yazıda amacını olaylara herhangi bir parti ve ideolojinin penceresinden bakmadan Konya'nın ana sorunlarına ağırlıkla yer vermek olarak ifade etmesine rağmen gazete bu dönemde CHP yanlısı olarak tanınmıştır. DP'nin iktidarı döneminde gazete sayfalarında çoklukla öğrenci ve gençlerin şiir, hikaye ve denemelerine yer vermiştir. Haberler ise ajans haberleri ağırlıklıdır. Daha sonraki dönemlerde de iç siyasete eleştirel bir bakış açısı ortaya koymak yerine iktidarla çatışmayan bir yayın politikası izlemiştir. Günümüzde ise tamamen iktidar yanlısı bir çizgisi vardır (YK, 1 Haziran 1949:1).

Ülkü Basımevi sahibi Ahmet Bahçıvan (Takva) tarafından 28 Ağustos 1950 tarihinde kurulan *Yeni Meram*, 31 Temmuz 2019 tarihine kadar Ahmet Bahçıvan'ın oğlu Mustafa Bahçıvan ve torunları tarafından çıkarılmıştır (Demirsoy, 2003:258-264). Konya'nın tanınmış kültür ve sanat insanlarından Küçükbezirci (1999:47) tarafından *Babalık*, *Ekekon* ve *Yeni Konya* gibi okul olarak nitelendirilen gazete ilk sayısında Demokrat Parti'yi ülkü yoldaşı edindiğini yazarak partiye desteğini açık bir şekilde belirtmiştir (YM, 28 Ağustos 1950:1). 1966 yılında katıldığı birleşmenin beklentileri karşılamaması üzerine 1969'da *Yeni Meram* adıyla yeniden çıkan gazete *Yeni Konya*'da verdiği, "*Beklenen gün yaklaştı, Milliyetçi ve Memleketçi Yeni Meram gazetesi 3 Şubat 1969 Pazartesi günü günlük olarak yayınlanıyor*" şeklindeki ilanla ayrılık kararını okurlarına duyurmuştur (YK, 1 Şubat 1969:3). 1 Ağustos 2019 tarihinden itibaren Ömer Sarıkulak (imtiyaz sahibi) ve Mehmet Hançerli'nin (genel müdür) öncülüğündeki gruba devredilen gazetenin genel yayın yönetmenliğini Muhammed Gümüş üstlenmiştir. Yazar kadrosunun

çoğunluğu gazetenin yeni muhafazakâr çizgisiyle uyumlu kişilerden oluşmuştur. Bunlar arasında Hüseyin Toptaş, Adem Esen, Lütfi Ayhan gibi isimler vardır. Haberler ağırlıklı olarak ajans ve belediye kaynaklıdır (*YM gazetesi*, 31 Temmuz-1 Ağustos 2019).

20 Ağustos 1969 tarihinde Ziya Tanrıkulu tarafından *Türkiye'de Yarın* ismiyle kurulan gazete ismini 15 Mart 1991 tarihinden itibaren *Merhaba* olarak değiştirmiştir. Şerife Tanrıkulu, Ali Güneri, Mustafa Arslan, Rıza Güneri, Halit Şen künyede gazete sahibi olarak yer alan isimlerdir (Demirsoy vd, 2008).

Çıkış amaçlarına yer verdikleri "*Yarın'dan Okuyuculara*" başlıklı başyazıda, o dönemde yayınlanan gazetelerin sayıca çok olmalarına rağmen nitelik açısından hiç oldukları öne sürülmüş, gazetenin muhafazakâr kimliği ise, "*Bizlerin inandığımız davalarımızla birlikte en adice ihanete uğraması, bu gazetenin çıkışını çabuklaştırmıştır. Hedef sadece şahıslarımız olsaydı, elbette susardık, ama elinde hançerle kalkan eller bizim naziz sırtlarımıza değilde, Anadolu Müslümanının sırtını hedef aldığı için bu ellerle onların "riyakar" (mahalli ifadeyle) "yılışık" sahiplerinden bu ihanetlerinin hesabını sormak için sesimizi duyurmak istedik*" şeklinde açıklanmıştır (Demirsoy, 312-314). Gazete, Millî Görüş çizgisindeki yayın politikasını ismini *Merhaba* olarak değiştirdikten sonra da sürdürmektedir.

Durmuş Alagöz tarafından 5 Kasım 1973 tarihinde çıkarılmaya başlanan daha sonra Mustafa ve Süleyman Alagöz tarafından yayınlanan *Konya Postası* gazetesi, 2008 yılından itibaren ER-YAY Gazetecilik-Matbaacılık ve İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi sahibi Erdal Kara'ya devredilmiştir. Künyede daha sonra Ömer Kara ve Hasan Hüseyin Kara'nın isimleri yer almıştır (Demirsoy & Ayhan, 2005). Kurulduğu günden bugüne gazete milliyetçi muhafazakâr bir çizgide yayını sürdürmektedir.

Yeni gazete, Celalettin Boyalı ile Yusuf Gürbüz tarafından 2 Ağustos 1997 tarihinde yayınlanmaya başlamış, 9 Ağustos 2002'den sonra da yayın hayatına *Hakimiyet* adıyla devam etmiştir (Demirsoy & Ayhan, 2005). Celalettin Boyalı'nın

ortaklıktan ayrılmasıyla gazete Yusuf Gürbüz'ün sahipliğinde yayınına milliyetçi muhafazakar bir çizgide devam etmektedir.

Konya Manşet gazetesi, Sabri Altun tarafından önce küçük boy haftalık, 22 Ocak 1996 tarihli 42. sayıdan itibaren de günlük büyük boy olarak çıkarılmıştır. "Halkımıza Söz Veriyoruz" başlıklı Konya Manşet imzasıyla yayınlanan yazıda ilkeli gazetecilik anlayışı ile Konya halkının sorunlarının takipçisi olacakları vurgulanmıştır (Demirsoy & Ayhan, 2005). Gazete, 2 Aralık 1996'dan itibaren, bölge gazetesi olma iddiasıyla ismini *Anadolu Manşet* yapmıştır. Sabri Altun mali sorunlar nedeniyle gazeteyi Hasan Kiraz'a devretmiştir (Arabacı, 2019). 3 yıla yakın bir süre yayın hayatına devam eden gazete uzunca bir süre kapalı kaldıktan sonra 25 Mayıs 2022'den itibaren *Anadolu'da Manşet* adıyla Abbas Öztürk'ün sahipliğinde haftalık olarak yayınlanmaya tekrar başlamıştır. Gazete tüm yayın hayatı boyunca merkez sağ bir çizgide yayın yapmıştır.

Konya'nın Sesi gazetesi Ahmet Çobanoğlu tarafından 19 Mayıs 1976 tarihinde sosyal demokrat bir yayın politikasına sahip olarak yayın hayatına atılmıştır. Konya basınındaki kendini siyasi yelpazenin solunda tanımlayan tek gazete olarak nitelendirilebilir. "*Konya'nın Sesi*"nin Bildirisi" başlığıyla ilk sayısında amaçlarını halkın gözü kulağı, dili olmak şeklinde açıklayan gazete, Atatürk ilkelerinden; özgürlükçü demokrasiden, insan haklarından; inanç ve düşünce özgürlüğünden, sömürsüz bir düzenden yana olan; zorbalığa, partizanlığa, bölücülüğe karşı olan herkese gazetenin sayfalarının açık olduğunu vurgulamıştır.

Gazetenin sosyal demokrat çizgisi ekonomik zorluklar nedeniyle Nisan 1981'de Mehmet Emin Çorum tarafından satın alınmasından sonra muhafazakâr bir çizgiye dönüşmüştür. Çobanoğlu'nun 6 Nisan 1981 tarihli "Gazetemizi Devrediyoruz" başlığına, Çorum, ertesi gün "Gazetenizi Devralıyoruz" üst başlığıyla cevap vermiş, gazetede meydana gelecek yayın politikası değişimiyle ilgili ilk ipucunu vermiştir. Bu gelişmeden sonra, önemli basın yayın organlarına ev sahipliği yapan Konya'da sosyal demokrat çizgide bir yayın organı da kalmamıştır. 7 Eylül 1981'de gazeteyi Çorum'dan devralan Ali İhsan Vatankurtar

da, ismini 21 Eylül 1981'den itibaren *Anadolu'da Bugün* olarak değiştirmiştir (Demirsoy & Ayhan, 2005).

Vatankurtar ve onu izleyen Fazıl Cömert'den sonra gazete, 23 Nisan 1983'ten itibaren Özkaymak Grubunun kontrolüne geçmiştir. Gazetenin sahibi olarak künyede, ilk önce İhsan Kayseri, sonra da Mevlüt Özkaymak (AB, 1985:5) gösterilmiştir. *Anadolu'da Bugün* 31 Aralık 1990 tarihinde yayın hayatına son vermiştir.

Gazete, uzun yıllar süren bir sessizlikten sonra *Konya'nın Sesi* adıyla Mustafa Balkan'ın yönetiminde 19 Ağustos 2003 tarihinde haftalık olarak yeniden yayın hayatına atılmıştır. İlk günkü yazısında Balkan, toplumun her kesimine kucak açacakların, her konunun takipçisi olacaklarını ve Konya Milliyetçiliğini ön planda tutacaklarını vurgulamıştır. Gazetenin bu ikinci yayın hayatı da 2 ay 10 günlük bir süreçten sonra 27 Ekim 2003 günü son bulmuştur (Arabacı, 2019).

Gazetenin yayın serüveni bu kapanışla da sona ermemiş, *Konya'nın Sesi* ve *Anadolu'da Bugün* isim haklarının devredilmesiyle iki ayrı gazetede yeniden başlamıştır.

29 Aralık 2009 tarihinden itibaren üçüncü yayın dönemine Celalettin Boyalı'nın sahipliğinde başlayan *Konya'nın Sesi*, 2022 yılından itibaren Emrullah Nergiz ve İbrahim Çiçekçi tarafından devralınmıştır.

Anadolu'da Bugün gazetesinin isim hakkını devralan Ahmet Baydar tarafından 4 Mart 2013'te kurulmuştur. Bölgenin yeni bakış açısı alt başlığı ile yayın hayatına başlayan gazete Arabacı (2019: 59) tarafından muhafazakâr eğilimli olduğu söylene de merkez sağ bir yayın politikası izlemektedir.

21 Temmuz 2008 tarihinde Merhaba gazetesinin bağlı olduğu grup ve ekip tarafından Mustafa Arslan'ın sahipliğinde tabloid boyda yayın hayatına başlayan *Yeniğün* gazetesi, Şubat 2014 tarihinde *Merhaba* gazetesini çıkaran gruptan ayrılmıştır. Gazetede muhafazakâr ve milli görüşçü yazarların isimlerine rastlanmaktadır (Arabacı, 2019:72).

3 Ağustos 2010'dan itibaren *Memleket* gazetesi sahibi Adem Alemdar ve Harun Akgül tarafından grubun ikinci gazetesi olarak yayınlanmaya başlayan *Haberdar* gazetesi, Alemdar'ın ortaklıktan ayrılması sonrasında Harun Akgül'ün sahipliğinde ve Uğur Özteke'nin yönetiminde 23 Ocak 2014'ten itibaren *Pusula* adıyla çıkmaya başlamıştır. Özteke ilk günkü "Konya'nın Huzurundayız" başlıklı yazısında, Konya basınında farklı olmaya çalışacaklarını ve yeni bir milat başlatacaklarını vurgulamıştır. Gazete, yazar olarak çoğunlukla milliyetçi ve muhafazakâr isimlere yer vermektedir.

2 Nisan 2013 tarihinde Mehmet Yaşa tarafından "En güncel, en ilkeli, en tarafsız" sloganıyla okurlarının karşısına Konya Takip adıyla çıkan gazete, 2019 Eylül ayında Mustafa Kavaf tarafından satın alınmış, 6 Ocak 2020 tarihinden itibaren ismini *BBN (Birlik Beraberlik Noktası) Haber* olarak değiştirmiştir. Merkez sağ, milliyetçi ve muhafazakar çizgide yazarlara sahiptir.

15 Nisan 2010'de *Konya Postası* gazetesinin sahibi Ömer Kara tarafından kurulan *Egemen* gazetesi, 16 Şubat 2012'den itibaren Yeni Şafak gazetesi Konya temsilcisi ve muhabiri Lokman Koyuncu tarafından devralınmıştır. 1 Ekim 2012'den itibaren Ahmet Koyuncuoğlu'nun sahipliğinde Yeni Haber ismini alan gazetenin yazı işleri müdürü Hamdi Bağcı, "Yeni Haber Bismillah Derken" başlıklı yazında, "Lokman Koyuncuoğlu'nun takım kaptanlığında, Yeni Haber olarak yeni bir başlangıç ile 'haber hayattır' diyerek, yeni bir soluk, yeni bir heyecanla bugün yayın hayatımıza başlıyoruz" ifadelerini kullanmıştır. Gazete her ne kadar "biz taraf değiliz, tarafta olmayacağız" şeklinde bir hedef yazmışsa da muhafazakâr bir çizgide yayın yapmaktadır (Arabacı, 2019:102-105).

Mehmet Ali Elmacı tarafından 3 Ocak 2022 tarihinden itibaren yayınlanmaya başlayan *Konya Bakış* gazetesinin künyesinde, imtiyaz sahibi olarak Mustafa Gülsever ismi yer almaktadır. Haftalık güncel siyasi gazete sloganıyla yayın hayatına başlayan gazete, 1 Kasım 2022'den itibaren günlük olmuştur. Elmacı ilk günkü "Konya'ya yeni bir Bakış" başlıklı köşe yazısında, amaçlarını, "Bazen yeni bir bakış gerekli... Göremediklerinizi görürsünüz. Siyasete ... Ekonomiye... Kültüre... Sanata... Yeni bir 'Bakış', 'Yeniden bir Bakış'. Bir yola

ç çıktık... Allah utandırmasın... Bismillahirrahmanirrahim." şeklinde okurlarına duyurmuştur. Tarafsızlık gibi bir iddiası olmayan gazete iktidar yanlısı bir çizgidedir.

Günümüzde yayınlanan tüm gazeteler her ne kadar tarafsız olduklarını duyursalar da sayfalarında ajans ve belediye haberlerine ağırlık vermektedirler.

Konya Basınına Genel Bakış

Hızlı bir dönüşüm yaşayan basılı medya, Konya'da internet ortamında yayıncılığa ağırlık verse de ürününü basılı olarak vermeye devam etmektedir.

Konya merkezde yayınlanan 13 gazetenin 11 tanesi Basın İlan Kurumu tarafından resmi ilan ve reklam verilebilecek gazeteler listesinde yer almaktadır. *Anadolu Manşet* ve *Konya Bakış* gazeteleri bu hakkı henüz elde edememişlerdir.

Adı	Yayın Tarihi	Kurucusu	Sahibi
1- <i>Anadolu'da Bugün</i>	19 Mayıs 1976	Ali İhsan Vatankurtar	Ahmet Baydar
2- <i>Anadolu'da Manşet</i>	22 Ocak 1996	Sabri Altun	Abbas Öztürk
3- <i>BBN Haber</i>	2 Nisan 2013	Mehmet Yaşa	Mustafa Kavaf
4- <i>Hakimiyet</i>	2 Ağustos 1997	C. Boyalı-Y. Gürbüz	Yusuf Gürbüz
5- <i>Konya Bakış</i>	3 Ocak 2022	Osman Elmacı	Osman Elmacı
6- <i>Konya Postası</i>	5 Kasım 1973	Durmuş Alagöz	H. Hüseyin Kara
7- <i>Konya'nın Sesi</i>	19 Mayıs 1976	Ahmet Çobanoğlu	Emrullah Nergiz
8- <i>Merhaba</i>	20 Ağustos 1969	Ziya Tanrıkulu	Halit Şen
9- <i>Pusula</i>	3 Ağustos 2010	Adem Alemdar	Harun Akgül
10- <i>Yeniğün</i>	21 Temmuz 2008	Mustafa Arslan	Mustafa Arslan
11- <i>Yeni Haber</i>	15 Nisan 2010	Ömer Kara	Ahmet Koyuncuoğlu
12- <i>Yeni Konya</i>	1 Haziran 1949	M. Naci Gücüyener	ANMEG
13- <i>Yeni Meram</i>	28 Ağustos 1950	Ahmet Bahçivan	Ömer Sarıkulak

Tablo 1. Merkezde yayınlanan gazeteler (<https://ilanbis.bik.gov.tr/Uygulamalar/AylikListe>)

İlçelerde ise *Akşehir Postası*, *Pervasız* (Akşehir); *Beyşehir Göl*, *Beyşehir İlk Haber* ve *Beyşehir'in Sesi*; *Cihanbeyli Express*, *Cihanbeyli'nin Sesi*; *Çumra 26 Haziran*, *Çumra Postası*; *Ereğli*, *Ereğli Güneş* ve *Yeni Ereğli*; *Ilgın'ın Sesi* ve *Yeni Ilgın Postası*; *Kadınhanı Sözcü*; *Yeşilpınar* (Karapınar); *Öz Kulu*; *Sarayönü Manşet*; *Seydişehir Postası*, *Seydişehir Toroslar* ve *Seydişehir'in Sesi* ve *Haber Yunak* gazeteleri yayınlanmaktadır (<https://ilanbis.bik.gov.tr/Uygulamalar/AylikListe>).

Ayrıca haftalık, *Üretici Haber* (İmdat Yayla, 2015), *Konya İmza* (Ali Boyalı – Mevlüt Boyalı, 15 Mart 2022) ve *Konya'nın Nabzı* (Mustafa Korkmaz – Ayşe Ayhan Eraslan, 25 Ekim 2009), önce 15 günlük sonra aylık çıkan Konya Gündem (M. Sami Gediz, 1-15 Eylül 2021), İngilizce yayınlanan *The Konya News* (Doğukan İşkan/ Kerem İşkan) gazeteleri de bulunmaktadır. *The Konya News* gazetesi Konya'da İngilizce yayınlanan ilk gazete olma özelliğini taşımaktadır.

Çok sayıda internet haber sitesi bulunan Konya'da, resmi ilan ve reklam yayınlama hakkı kazanan ya da resmi ilan alabilmek için beklemede bulunan; yalnız reklam verilebilecek internet haber siteleri:

"www.konhaber.com, www.konyanyenigun.com, www.anadoludabugun.com.tr, www.hakimiyet.com, www.konyaninsesi.com.tr, www.konyapostasi.com.tr, www.merhabahaber.com, www.pusulahaber.com.tr, www.saraymedya.com, www.yenihaberden.com, www.konya bakis.com, www.yenikonya.com.tr, www.yenimeram.com.tr" (<https://ilanbis.bik.gov.tr/Uygulamalar/AylikListe>).

Yukardaki haber siteleri ya bir gazetenin ya da televizyon kuruluşlarının bağlı olduğu medya gruplarının siteleridir.

Ayrıca *Yeni Meram* gazetesinin ilk sahibi Ahmet Bahçıvan'ın torunu Ahmet Hakan Bahçıvan 21 Eylül 2023 tarihinden itibaren *özgün tarafsız medya platformu* mottosuyla AHB MEDYA adıyla internet haber sitesini görece muhalif bir çizgide yayına almıştır.

Görüntülü yayıncılık alanında ise KONTV, TV 42, ÜN TV ve IPTV yayını yapan Konya Olay TV bulunmaktadır.

SORUNLAR

Konya, 13 gazete ile yerel/ bölgesel yayın ve dağıtım yapan iller arasında önemli bir yer tutar. Bu gazeteler sanal ortamda da okurlarıyla buluşmaktadırlar. Gazetelerin tamamı ağırlıklı olarak ajans ve belediye haberlerine yer vermektedirler.

Yerel basın üzerine yapılan yayınlarda sorunlar olarak yetersiz sermaye, ekonomik, teknolojik yetersizlik, eski makine parkı, nitelikli eleman eksikliği şeklinde sıralanmaktadır (Girgin, 2001:175-179),

Günümüzde yerel basının en önemli sorunu ise ekonomik sorunlardır. Ayrıca bu sorundan kaynaklanan editoryal bağımsızlığının ortadan kalkması da ikinci önemli sorun olarak durmaktadır. Yeterli sermaye birikim olmadan yayın hayatına başlayan medya kuruluşları yetersiz okur sayısı, haber siteleri ve gazetelerin internet yayınlarının ücretsiz oluşu ve çok fazla sayıda internet haber sitesinin varlığı nedeniyle ekonomik sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

İnternet ortamında yayıncılık yapmak, medyanın daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlamaktadır. Ancak ücretsiz yayıncılık, alternatif başkaca ciddi gelir kaynakları olmadığı için kuruluşları tamamen resmi ve özel ilan gelirlerine bağımlı hale getirmektedir. Buda yerel medyanın editoryal bağımsızlığını tehdit etmektedir.

Okur ya da takipçi gelirini hedeflemeden sadece resmi ve özel ilan gelirleriyle yaşamını sürdürmeye başlayan medya iktidar ve güç odaklarının (ilan ve reklam verenlerin) tepkilerine dikkat kesilmesine neden olmaktadır. Bu durum medya organlarının, herhangi bir baskı olmasa dahi, ilan ve reklam verenlerin yayınlanmasından hoşlanmayacağını düşündükleri haberlere sayfalarında yer vermemelerine yani otosansüre neden olmaktadır. Editoryal bağımsızlığı ortadan kaldıran bu durum, Balzac'ın "*İnsanlar birçok gazete olduğunu sanıyor ama gerçekte tek bir gazete var*" ve George Orwell'e atfedilen, "*Gazetecilik birilerinin yayınlanmasını istemediği haberleri yazmaktır; gerisi halkla ilişkilidir*" sözlerini hatırlatmaktadır.

Teknoloji olarak iyi bir düzeyde olan, 74 ve 75 yıla yaklaşan bir yayın hayatlarına sahip gazeteleri bünyesinde bulunduran Konya basınının, 100 yıllık bir yaşam süresine ulaşabilmesi, basılı ve/veya dijital medyanın okur sayısının artması ve okurlarının da gazetelerine/medyasına sahip çıkmalarıyla mümkün olabilecektir. Bugün için dijital yayıncılığın ücretsiz verdiği hizmet hakkında yeniden düşünmesi, bu konuya bir çözüm bulması gerekmektedir. Ücretsiz verilen hizmet basılı medyanın yaşama şansını tamamen yok etmektedir. Ayrıca ücretsiz hizmet kamuoyuna sanal bir dünyayı sunmaktadır.

Ekonomik sorunlar gündeme gelince ilk akla gelen çözüm olan BİK tarafından verilen ilan gelirlerinin artırılması sektöre girmeyi çekici hale getirmekte çok sayıda naylon gazete ve internet haber sitesinin yayına başlamasını teşvik etmektedir.

Dijital ortama geçen gazetelerin görünür en önemli sorunlarından bir diğeri de gazetelerin nitelikli muhabir çalıştırmak ve kendine özgü haber üretmek yerine ajanslara abone olup ajans haberlerini sayfalarına yerleştirmelerinden kaynaklanan tek sesli habercilik olarak nitelendirilebileceğimiz aynı içerikte, benzer bir görünüm de okurlarının karşısına çıkmalarıdır. Ajanslara abonelik ve yaşamak için resmi ilanlara bağımlı olmanın ortaya çıkaracağı tek sesli medyada, çok sesliliğin ve demokrasinin önündeki en önemli engeldir.

Gazete okuma oranının düşük olması, halkın sorunlarını gazete sayfalarında ya da internet haber sitelerinde görmemesi, teknolojilerden akılcı bir biçimde yararlanılamaması, işgücü ücretlerinden tasarruf etmek adına niteliksiz işçi çalıştırılması, çalışanların eğitimine önem verilmemesi, satışı artırmak için içerik iyileştirmesi yerine magazin haberlerinden ve haberle fazlaca ilgisi olmayan ama insanların merak ederek haberi tıklamasına sebep olacak başlıklardan medet umulması da yetersiz tirajlara, takipçi sayısına neden olmaktadır.

Konya'da yayınlanan tüm gazetelerin birinci sayfa haberlerinin tamamına yakını belediyelerle, reklam veren kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ayrılmıştır.

Çok az da olsa asayiş haberleri yer alırken muhalefetin ismi sadece ziyaret haberlerinde ve ilanlarda görülmektedir. Buda Girgin (2001:174) tarafından yerel basının güçlenmesinin ve gelişmesinin neden olacağı şeyler arasında sayılan yerel demokrasiyle yerel demokratik yönetimin güçlenmesi ve halk tarafından benimsenmesine yardımcı olma hedefinin tutturulmasına engel olmaktadır. Medya yayını yerel demokrasinin güçlenmesi için değil kendinin güçlenmesi için yapar hale gelmektedir. Çok sayıda yayın organı ortaya çıkmakta bunlar BİK pastasından kendilerine nasıl daha fazla payı alırsın düşüncesinde olmaktadır.

SONUÇ

Gazeteciliğin, *Konya vilayet gazetesiyle* başlayan serencamı bugün de çok sayıda basılı medyaya ev sahipliği yapsa da Konya'da basılı medyanın fazla uzun olmayan bir süreçte ortada kalkacağını söylemek bir kehanet olmasa gerektir. Basıl medyanın basım, dağıtım ve personel gibi giderlerinin boyutu yeni medya ile karşılaştırıldığında çok yüksektir. Yüksek maliyetlerden kurtulmak isteyen gazeteler önceliklerini internet haber sitelerine vermektedirler. Basılı nüshalarını BİK gelirini alabilmek için çıkarmaktadırlar. BİK'in internet haber sitelerine de resmi ilan vermeye başlamasıyla birlikte basılı medyanın ortadan kalkması süreci hızlanacaktır.

Ekonomik zorlukları aşabilmek, içerik olarak daha zengin ürün ortaya çıkarabilmek için hem dijital hem de basılı medyanın, olmazsa olmazları olan okurla buluşmanın bir yolunu mutlaka bulmaları gereklidir. Dijital ya da basılı medya bunu gerçekleştirmezse, içerik olarak zayıf, ilin ve bölgenin sorunlarına duyarsız, kamuoyunu bilgilendirme işlevini yerine getirmeyen ve en nihayetinde de kısa ömürlü birer yayın organı olmaktan kurtulamayacaktır. Ekonomik zorluklar içinde olan medya ya sahip değiştirecek ya da sessizce yayın hayatına son verecektir.

Medya, okur odaklı olmak yerine reklam verenlerin taleplerini dikkate alan kurumlar haline gelmişlerdir. Kısacası gelir kapıları olan reklam verenlerin talepleri daha önemli olduğu için medya, kendilerine ait daha fazla haber

üretmek daha fazla okura ulaşmak için birbirleriyle yarışmak yerine ajanslardan ya da resmi ve özel kuruluşlardan gelen haber bültenlerine sayfalarında yer vermektedir. Bu durumda onların tamamen ilan ve reklam verenlerin kontrolüne girmelerine, sonunda editoryal bağımsızlıklarını kaybetmelerine neden olmaktadır.

Editoryal bağımsızlığın sağlanabilmesi için resmi ilanların resmi olmayan tamamen sektör temsilcilerinden oluşan bir kurum tarafından dağıtılması gereklidir.

Akla gelen önerilerden biri de yabancı basın organları tarafından uzun süredir uygulanan yerel basının okurla dernek veya vakıf benzeri bir çatı altında toplanması, onların abone olmalarının sağlanması ve böylece düzenli gelir kaynağına kavuşmalarıdır.

En önemlisi de dijital ya da geleneksel medyaya hangisi olursa olsun yaşamak için kamunun ya da reklam verenlerin değil okurun desteğine gereksinimleri olduğunu hiç unutmamalarıdır.

Kaynakça

Arabacı, C. (2011). *İpek Yolu Konya Kitabı Konya Medyası*, Konya Ticaret Odası Yayınları.

Arabacı, C. (2019). *Konya'nın Kırk Gazetesi*, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.

Bağcı, H. (3 Ocak 2012). *Yeni Haber Bismillah Derken*, Yeni Haber gazetesi.

Çobanoğlu, A. (1981). *Gazetemizi devrediyoruz*, Konya'nın Sesi gazetesi, 6 Nisan 1981.

Çorum, Mehmet Emin (1981). *Gazetenizi devralıyoruz*, 7 Nisan 1981.

Demirsoy, A. (2003). *Konya'da Basının Gelişmesi ve Yeni Konya Gazetesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Demirsoy, A. & AYHAN, B. (2005). *1960'dan Günümüze Konya'da Yerel Gazetecilik*, SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 14, s.131-155.

Demirsoy, A. & ARABACI, C. & AYHAN, B. & AYDIN, H. (2009). *Konya Basın Tarihi*, Palet Yayınları.

Elmacı, M.A. (1 Kasım 2022). *Konya'ya yeni bir Bakış*, Konya Bakış gazetesi.

Girgin, A. (2001). *Türk Basın Tarihinde Yerel Gazetecilik*,

Gültaş, A. (2003). MÜŞAHADE, *Konya Basınından Nostaljiler ve Gördüklerim-1/11*, Merhaba gazetesi.

KGC (2005). *Konya Basını 2005*.

Önder, M. (1949). *Konya Matbuat Tarihi*.

Basın İlan Kurumu Resmî İlan ve Resmî Reklam Alan Süreli Yayınlar Listesi, Mart 2024, <https://ilanbis.bik.gov.tr/Uygulamalar/AylikListe>

<https://www.rasyonelhaber.com/konya-buyuksehir-belediye-baskani-altay-yeni-memurlarla-bulustu-ve-konya-modeli-belediyecilik-vizyonunu-paylasti/72094/>

GAZETELER

Anadolu'da Bugün gazetesi, 7 Eylül 1981.

Anadolu'da Bugün gazetesi, 21 Eylül 1981.

Anadolu'da Bugün gazetesi, 23 Nisan 1983.

Anadolu'da Bugün gazetesi, 31 Aralık 1990.

Anadolu'da Bugün gazetesi, 4 Mart 2003.

Anadolu Manşet gazetesi, 2 Aralık 1996

Anadolu'da Manşet gazetesi, 25 Mayıs 2022

BBN Haber gazetesi, 6 Ocak 2020.

Egemen gazetesi, 15 Nisan 2010.

Egemen gazetesi, 15 Şubat2012.

Haberdar gazetesi, 3 Ağustos 2010

Hakimiyet gazetesi, 9 Ağustos 2002.

Konya Bakış gazetesi, 3 Ocak 2022

Konya Bakış gazetesi, 1 Ekim 2012

Konya Manşet gazetesi, 22 Ocak 1996.

Konya Postası gazetesi, 5 Kasım 1973.

Konya'nın Sesi gazetesi, 6 Eylül 1981.

Konya'nın Sesi gazetesi, 7 Eylül 1981.

Konya'nın Sesi gazetesi, 21 Eylül 1981.

Konya'nın Sesi gazetesi, 23 Nisan 1983.

Konya'nın Sesi gazetesi, 31 Aralık 1990.

Konya'nın Sesi gazetesi, 4 Mart 2003.

Konya Takip gazetesi, 2 Nisan 2013.

Merhaba gazetesi, 15 Mart1991.

Pusula gazetesi, 23 Ocak 2014.

Rasyonel Haber, 8 Ocak 2024

Türkiye'de Yarın gazetesi, 20 Ağustos 1969.

Yeni gazete, 2 Ağustos 1997.

Yenigün gazetesi, 21 Temmuz 2008.

Yeni Haber gazetesi, 1 Ekim 2012.

Yeni Konya gazetesi, 1 Haziran 1949

Yeni Konya gazetesi, 1 Ocak 1997

Yeni Konya gazetesi, 1 Mayıs 1998

Yeni Konya gazetesi, 31 Aralık 1998

Yeni Konya gazetesi,9 Ağustos 2002

Yeni Konya gazetesi, 24 Şubat 2006

Yeni Meram gazetesi, 28 Ağustos 1950. İşte Hak ve Halkın gazetesi Yeni Meram

Yeni Meram, 31 Temmuz 2019

Yeni Meram, 1 Ağustos 2019

Yenigün gazetesi, 21 Mart 2008